

Przedmiotowy system oceniania z geografii

V LO w Mielcu

Imię i nazwisko nauczyciela: Dorota Bąk

Przedmiotowy system oceniania z geografii jest integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania V Liceum Ogólnokształcącego w Mielcu. Wszystkie sprawy nie ujęte w Przedmiotowym systemie oceniania rozstrzygane będą zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Podstawa prawna do opracowania PSO :

- Rozporządzenie MEN z dnia 30.04.2007r.
- WSO
- Podstawa programowa dla liceum.
- Nr programu nauczania - DKOS-4015-80/02

Cele edukacyjne w nauczaniu geografii w liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym oraz technikum zawarte w podstawie programowej Rozp.MENiS z dn 25 lutego 2002 r.

1. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej (geografia Polski), wielkich regionów i świata.
2. Poznanie, zrozumienie i interpretowanie związków przyczynowo-skutkowych i funkcjonalnych w różnych skalach przestrzennych i czasowych.
3. Zdobywanie umiejętności geograficznych niezbędnych do stosowania w praktyce opanowanej wiedzy geograficznej.
4. Przekonanie o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski oraz podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
5. Zrozumienie złożoności świata, współzależności jego poszczególnych elementów i gotowości do udziału w jego przekształcaniu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obowiązkowe podręczniki:

P. Czubla, E. Papińska – „Geografia fizyczna „ – zakres rozszerzony

Kop, Kucharska, Szkulat - „Geografia społeczno ekonomiczna” – zakres rozszerzony

Kop, Kucharska, Szkulat - „Geografia część pierwsza” – zakres podstawowy

Kop, Kucharska, Szkulat - „Geografia część druga” – zakres podstawowy

Licealny atlas geograficzny

I. Ocenie podlegają :

1. Wiadomości z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej zgodnie z pierwszym standardem wymagań egzaminacyjnych
 - a) znajomość faktów
 - b) rozumienie i stosowanie pojęć
 - c) znajomość i rozumienie prawidłowości i teorii
 - d) przedstawienie i wyjaśnianie zdarzeń, zjawisk i procesów
2. Umiejętności przedmiotowe z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej zgodnie z drugim i trzecim standardem wymagań egzaminacyjnych
 - a) posługiwanie się pomocami dydaktycznymi (podręcznikiem, mapami, rocznikami statystycznymi, schematami i zestawieniami tabelarycznymi, diagramami itp.),
 - b) pozyskiwanie, wykorzystywanie i przetwarzanie informacji,
 - c) interpretacja i rozumienie tekstów geograficznych,
 - d) analiza i interpretacja wyników obserwacji i doświadczeń geograficznych,
 - e) analiza map o różnej treści,
 - f) zastosowanie informacji geograficznych w celu rozwiązywania zadań praktycznych i problemów życia codziennego,
 - g) umiejętne wyszukiwanie i interpretacja danych statystycznych,
 - h) selekcjonowanie, porównywanie, grupowanie informacji według określonych kryteriów,
 - i) ocenianie i rozumienie problemów w różnych skalach przestrzennych i czasowych,
 - j) interpretacja, analiza i ocena poznanych związków przyczynowo-skutkowych (człowiek - przyroda - gospodarka).
3. Umiejętności kluczowe
 - a) samodzielność (planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki, przyjmowanie za nią odpowiedzialności, dokonywanie dojrzałych wyborów)
 - b) kreatywność (wykorzystywanie informacji z różnych źródeł, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy),
 - c) praca w grupie (skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentacja własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi, przyswajanie sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych),

- d) aktywna postawa na lekcji (prezentacja wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie edukacji).

II. Narzędzia pomiaru (sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności)

1. Wiadomości

- a) odpowiedź ustna z bieżącego materiału,
- b) dłuższa wypowiedź z powtarzanego materiału,
- c) sprawdziany pisemne:
 - kartkówka obejmująca 3-4 ostatnie tematy,
 - prace klasowe, testy po każdym dziale, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- d) projekty:
 - praca pisemna w postaci dłuższego opracowania (np. monografia regionu, charakterystyka krainy geograficznej, opis i analiza problemu itp.),
 - referat - krótka prezentacja na określony temat,
- e) praca domowa wykonana w zeszycie bądź w innej ustalonej z nauczycielem formie (np. tabeli, planszy, plakatu, modelu itd.),
- f) ćwiczenia wykonywane podczas lekcji sprawdzające umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej lub ćwiczenia wykonywane przy pomocy instrukcji, a także ćwiczenia terenowe,
- g) udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach (zajęcie punktowanego miejsca),

2. Umiejętności:

- a) sprawne posługiwanie się podstawowymi pomocami dydaktycznymi,
- b) umiejętność czytania map różnej treści,
- c) analizowanie rysunków, schematów, diagramów itp.,
- d) umiejętność prowadzenia obserwacji geograficznych i ich interpretacja,
- e) aktywna postawa ucznia na lekcji,
- f) współpraca w grupie i twórcze rozwiązywanie problemów naukowych.

III. Kryteria oceniania

1. Wypowiedzi ustne :

- 1 (ndst) - wypowiedź z poważnymi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, pomijająca najważniejsze zagadnienia, nieznanostwo podstawowych faktów geograficznych, błędy językowe.
- 2 (dop) - wypowiedź z niewielkimi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, niepełna, błędy językowe.
- 3 (dst) - wypowiedź z mało istotnymi błędami merytorycznymi, niepełna, samodzielna, omówienie podstawowych zagadnień.
- 4 (db) - wypowiedź bezbłędna, samodzielna, niepełna, uporządkowane przytaczanie faktów, poprawny język.
- 5 (bdb) - wypowiedź bezbłędna samodzielna, wyczerpująca bez wiadomości wykraczających poza program, swobodne operowanie faktami, integracja wiedzy z różnych dziedzin.
- 6 (cel) - wypowiedź bezbłędna, samodzielna, wyczerpująca, wykraczająca poza program, swobodne operowanie faktami, widoczne zaangażowanie ucznia w proces dydaktyczny.

2. Prace klasowe, testy, klasówki i inne sprawdziany z punktowanymi odpowiedziami oceniane są według następującej skali procentowej:

Oceny	Procentowy udział punktów
niedostateczny	0-39 (49)% punktów
dopuszczający	40(50)-54% punktów
dostateczny	55-74% punktów
dobry	75-89% punktów
bardzo dobry	90-100% punktów
celujący	90-100% punktów oraz wiadomości wykraczające

Sprawdzenie **orientacji na mapie** polega na wskazaniu 10 - 20 wskazanych przez nauczyciela obiektów geograficznych.

- Sprawdziany są obowiązkowe. Po zapoznaniu się uczniów z ich wynikami, zostają one u nauczyciela.
- Uczeń, który korzystał z niedozwolonych pomocy podczas pisania pracy klasowej otrzymuje ocenę niedostateczną i nie ma prawa jej poprawiać. Rodzice mają prawo wglądu w prace pisemne uczniów na każdym zebraniu lub podczas indywidualnych rozmów z nauczycielem.

- Uczeń który opuści więcej niż 50% lekcji w semestrze zalicza u nauczyciela materiał z całego semestru w postaci egzaminu klasyfikacyjnego. Nie zaliczenie równe jest ocenie niedostatecznej.
- Uczniowi, który opuści 25 % zajęć edukacyjnych, nauczyciel może wyznaczyć sprawdzian frekwencyjny z materiału w realizacji, którego uczeń nie uczestniczył. Nie zaliczenie równe jest ocenie niedostatecznej.
- Każdy uczeń ma prawo 1 raz w semestrze zgłosić swoje nie przygotowanie do lekcji (odpowiedź, kartkówka, brak zadania domowego). Powinien to zrobić po sprawdzeniu obecności.
- Nie ocenia się negatywnie ucznia znajdującego się w trudnej sytuacji losowej (wypadek, śmierć bliskiej osoby i inne przyczyny niezależne od woli ucznia). Ocena pozytywną nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego na życzenie ucznia
- Nie ocenia się ucznia negatywnie w dniu powrotu do szkoły po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności. Ocena pozytywną nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego na życzenie ucznia.

3.Sposób poprawiania ocen cząstkowych:

- Uczeń może poprawić ocenę uzyskaną w wyniku sprawdzania wiadomości i umiejętności dotyczących większej partii zrealizowanego materiału,
- Poprawa oceny odbywa się w formie określonej przez nauczyciela przedmiotu,
- Każdy stopień uzyskany podczas poprawiania oceny wpisuje się do dziennika za oceną uzyskaną poprzednio,
- Jeżeli uczeń podczas poprawy uzyskał stopień wyższy, poprzedni stopień wykorzystywany jest tylko do oceny systematyczności pracy ucznia. Jeżeli uczeń podczas poprawy uzyskał stopień niższy, traci prawo do następnej poprawy w danym półroczu,
- Uczeń może poprawić ocenę w terminie jednego tygodnia. Jeśli z przyczyn losowych uczeń nie może poprawić oceny w tym terminie, nauczyciel na prośbę ucznia może ustalić nowy termin i miejsce poprawienia oceny.

IV. Wystawianie oceny śródrocznej i końcoworocznej:

Ocenę śródroczną wystawiamy na podstawie ocen cząstkowych uzyskanych za:

- a) prace pisemne - 2-3 oceny
- b) odpowiedzi ustne - 1-2 oceny
- c) umiejętności przedmiotowe - 1-2 oceny
- d) inne formy pracy (plakat, projekt, referat itp.) - 1-2 oceny
- e) pracę domową wykonaną w zeszycie bądź w innej ustalonej z nauczycielem formie, - 1-2 oceny
- f) udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach (zajęcie punktowanego miejsca) .

Ocenę okresową można wystawić przynajmniej **z trzech ocen cząstkowych** przy jednej godzinie tygodniowo (klasy z zakresem podstawowym) i przynajmniej **z czterech ocen cząstkowych** przy dwóch lub trzech godzinach geografii w tygodniu (klasy z zakresem rozszerzonym).

Podstawą wystawienia oceny semestralnej lub końcowej są oceny uzyskane w trakcie semestru.

Przy wystawieniu oceny końcoworocznej bierze się pod uwagę ocenę śródroczną oraz wszystkie oceny cząstkowe drugiego semestru .O przewidywanych dla uczniów ocenach śródrocznych i końcowo rocznych informuje nauczyciel zgodnie z procedurą przyjętą w WSO.

Ocenę niedostateczną za semestr I, uczeń może poprawić w formie określonej przez nauczyciela w terminie do 2 tygodni po powrocie z ferii zimowych. Brak zaliczenia semestru I przy bardzo słabych wynikach w semestrze II, skutkuje brakiem promocji z geografii do następnej klasy.

Ogólne kryteria oceny:

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który:

- twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- pomysłowo i oryginalnie rozwiązuje nietypowe zadania,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych lub olimpiadach pokrewnych,
- posiada wiedzę wykraczającą poza obowiązujący program nauczania.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz potrafi:

- sprawnie poruszać się w tematyce geograficznej,

- samodzielnie rozwiązywać problemy,
- wykazać się znajomością pojęć i terminów oraz umiejętnością poprawnego ich zastosowania w sytuacjach typowych i nietypowych,
- posługiwać się poprawnie terminologią geograficzną,
- samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności,
- przeprowadzać prawidłową analizę związków przyczynowo-skutkowych, zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- w oparciu o źródła przeprowadzić analizę procesów i określić ich konsekwencje.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania a także potrafi:

- samodzielnie wyjaśniać typowe zależności,
- posługiwać się terminologią geograficzną z nielicznymi potknięciami i błędami,
- sprawnie rozwiązywać zadania geograficzne,
- przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- samodzielnie dokonać analizy danych statystycznych przedstawionych w różnej formie,
- w oparciu o dane liczbowe sporządzić diagramy, wykresy, kartodiagramy itp.

Ocena dostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, co pozwala mu na:

- wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i terminów geograficznych,
- stosowanie poznanych pojęć i terminów w sytuacjach typowych,
- wykonywanie prostych obliczeń geograficznych,
- wskazywanie elementarnych związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- samodzielne rozwiązywanie elementarnych zadań geograficznych.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w takim zakresie, że potrafi:

- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wykonać ćwiczenia i zadania o niewielkim stopniu trudności,
- wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- wskazać elementarne związki pomiędzy składnikami środowiska geograficznego.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania oraz:

- nie radzi sobie ze zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych ćwiczeń i zadań,
- nie wykazuje najmniejszych chęci współpracy w celu uzupełnienia braków oraz nabywania podstawowej wiedzy i umiejętności.

V. Sposoby informowania rodziców o postępach w nauce.

- Na spotkaniach klasowych z rodzicami,
- Indywidualny kontakt rodziców z nauczycielem przedmiotu lub wychowawcą,
- Zapisywanie ocen w zeszycie przedmiotowym,
- Udostępnianie rodzicom do wglądu prac pisemnych ucznia,
- Kontakt telefoniczny - informowanie rodziców o absencji ucznia i wynikach w nauce,
- Zgodnie ze Statutem Szkoły informowanie rodziców o przewidywanej ocenie śródrocznej lub końcoworocznej.

VI. Dostosowanie wymagań edukacyjnych.

W klasach **liceum**, od uczniów z obniżeniami wymagań w procesie kształcenia, wymagam wiedzy na poziomie koniecznym tj. pamiętania niezbędnych faktów i nazw geograficznych, wykonywania prostych czynności poznawczych niezbędnych do dalszej nauki, rozwiązywania zadań typowych o niskim stopniu trudności z pomocą nauczyciela.

Uczniowie z orzeczeniami o dysleksji w pracach pisemnych mogą z błędami używać nazw geograficznych. Nie wpływa to na ocenę wiadomości geograficznych.

VII. Tryb odwoławczy od ustalonych ocen.

1. Ustalona przez nauczyciela niedostateczna ocena końcoworoczna może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego.
2. Egzamin poprawkowy przeprowadza się na pisemną prośbę ucznia lub jego rodziców, wychowawcy, pedagoga, zgłoszoną do dyrektora szkoły nie później niż w dniu konferencji klasyfikacyjnej
3. Egzamin poprawkowy przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.
4. Pytania egzaminacyjne proponuje egzaminator, a zatwierdza przewodniczący komisji w porozumieniu z członkami komisji. Stopień trudności pytań musi odpowiadać kryterium stopnia dopuszczającego.
5. Uczeń nie klasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny w terminie ustalonym przez dyrektora szkoły.
6. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna (semestralna) ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w formie pisemnej do dyrektora szkoły terminie do 7 dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Dalsze postępowanie regulowane jest przez WSO.

mgr Dorota Bąk